

Prof. zw. dr hab. Kazimierz Zbigniew Kwieciński
Uroczystość nadania tytułu *doctora honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego
(20 maja 2014 roku)

Pan Profesor Zbigniew Kwieciński – socjolog edukacji, oświaty i młodzieży, pedagog, wyjątkowa postać na scenie polskich nauk społecznych. Ogromny dorobek naukowy i niepowtarzalna, jedyna w swoim rodzaju rola, jaką Pan Profesor odegrał w inspirowaniu i organizowaniu naukowego środowiska pedagogów i socjologów edukacji do działania na rzecz społecznej modernizacji i idei demokratycznego ładu i sprawiedliwości społecznej, wyznaczają Doktorantowi znaczące miejsce w kreowaniu społecznej roli Uczzonego.

Stopień naukowy doktora Zbigniew Kwieciński uzyskał w 1970 roku, po trzech latach nadano Mu stopień doktora habilitowanego na Wydziale Humanistycznym w Toruniu, tytuł profesora nadzwyczajnego – w 1979 roku, a tytuł profesora zwyczajnego – w 1988 roku. Już na pierwszym etapie swojego zaangażowania poznawczo-naukowego, w okresie studiów pedagogicznych na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu jako lider „Projektu szkoły eksperymentalnej w Toruniu” oraz uczeń profesorów Kazimierza Sośnickiego i Ludwika Bandury, a także uczestnik seminariów z zakresu socjologii wsi prowadzonych przez profesorów Zbigniewa Wierzbickiego, Bogusława Gałęskiego i Dyzmę Gałaję, prowadził studia i badania w wymiarze interdyscyplinarnym głównie z pogranicza nauk pedagogicznych, socjologicznych, filozoficznych, politologicznych, psychologicznych oraz nauk o kulturze. Wieloletni współpracownik

profesorów Stanisława Kowalskiego i Mikołaja Kozakiewicza, aktualnie współpracuje z wieloma profesorami z różnych ośrodków naukowych w kraju i za granicą. Imponującą perspektywę oglądu rzeczywistości społeczno-educacyjnej wyraża twórczość naukowa Profesora Kwiecińskiego (46 autorskich, a także współautorskich monografii naukowych oraz prac zwartych, ponad 350 artykułów, studiów, rozpraw). Jego działalność naukowo-badawcza ma charakter interdyscyplinarny, ukazuje również nowoczesny model kultury intelektualnej wymagający określania takich metawartości poznawczych, które mają wyjątkowe znaczenie dla umacniania demokracji dyskursywnej oraz wspierania integracji na fundamentach wartości kulturowych. Szczególne miejsce w twórczości naukowej Pana Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego zajmują między innymi zagadnienia dotyczące funkcjonowania szkoły, selekcji i „odpadu” szkolnego, zwłaszcza w środowisku wiejskim, z uwzględnieniem środowiskowych uwarunkowań karier szkolnych młodzieży oraz socjopatologii edukacji.

Do najważniejszych publikacji Profesora zaliczyć należy: *Funkcjonowanie szkoły w środowisku wiejskim* (1972); *Odpad szkolny na wsi* (1972; drugie wydanie – 2002); *Młodzież wobec wartości i norm życia społecznego* (1987); *Dynamika funkcjonowania szkoły* (1990); *Socjopatologia edukacji* (1992; także w języku angielskim: *The Sociopathology of education*, 1995); *Spory o edukację. Dylematy i kontrowersje we współczesnych pedagogiach* (1993; współredakcja i współautorstwo z Lechem Witkowskim); *Tropy – próby – ślady. Studia i szkice z pedagogii pogranicza* (2000); *Psychologiczno-educacyjne aspekty przesilenia systemowego* (2000; współredakcja i współautorstwo z Jerzym Brzezińskim); *Wykluczanie* (dwa wydania w 2002 roku); *Nieuniknione? Funkcje alfabetyzacji w dorosłości* (2002); *Między patosem a dekadencją. Studia i szkice socjopedagogiczne* (2007); *Cztery i pół. Preliminaria, liminaria, varia* (2011); *Dylematy – inicjatywy – przebudzenia* (drugie wydanie – 2011); *Nurty pedagogii. Naukowe, dyskretnie, odlotowe* (2011; współautorstwo z Moniką Jaworską-Witkowską); *Pedagogie postu. Preteksty, konteksty, podteksty* (2012). Zaznaczyć należy, iż Profesor Zbigniew Kwieciński prowadził także badania nad awangardowymi nurtami współczesnej pedagogiki (w tym pedagogiką krytyczną, antypedagogiką, pedagogiką feministyczną, przemianami pedagogiki polskiej, pedagogiką wielokulturową), a – jak podkreślają badacze kultury – wolność badań naukowych stanowi istotny wymiar etosu nauk społecznych i humanistycznych. Przez wiele lat prowadził seminaria doktorskie i podoktorskie na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza, Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim i w Dolnośląskiej Szkole Wyższej we Wrocławiu; wypromował 26 doktorów, a zdecydowana większość uczestników tych seminariów uzyskała status samodzielnych pracowników naukowych w wielu ośrodkach naukowych w Polsce. Pełniąc rolę Uczzonego-Mistrza, skupiał wokół siebie wielu młodych pedagogów na organizowanych cyklicznie semina-

riach i konwersatoriach (między innymi „Nieobecne dyskursy” i „Społeczne aspekty wychowania”). Owocem wspomnianych seminariów była zainicjowana przez Pana Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego seria publikacji pod tymi samymi tytułami oraz zapoczątkowanie wydawania „Studiów Kulturowych i Edukacyjnych”, a także objęcie funkcji redaktora naczelnego „Socjologii Wychowania Acta Universitatis Nicolai Copernici”. Pełnił funkcję redaktora naczelnego „Socjologii Wychowania AUNC” oraz „Forum Oświatowego”, do tej pory aktywnie współpracuje z radami naukowymi czołowych czasopism społeczno-pedagogicznych w Polsce. Poczytujemy sobie za wielki zaszczyt współpracę z Profesorem w radzie naukowej czasopisma Instytutu Pedagogiki Uniwersytetu Śląskiego „Chocwanna” oraz radzie naukowej kwartalnika „The New Educational Review”, wydawanego przez Wydział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego, który jest obecnie najwyżej punktowanym przez MNiSW naukowym czasopismem w Polsce posiadającym *Impact Factor*.

Przez wiele twórczych lat Pan Profesor Zbigniew Kwieciński – jako Uczony pełniący swą rolę we wszystkich jej wymiarach – stworzył szkołę naukową w humanistyce, a przede wszystkim w pedagogice i naukach pokrewnych, awangardowe światowe nurty myśli społeczno-humanistycznej wprowadzał do polskiej pedagogiki, walcząc o jej tożsamość i wysoki status w naukach humanistycznych. Znaczącym obszarem aktywności Pana Profesora jest wieloletnie pełnienie licznych prestiżowych funkcji związanych z obszarem społeczno-organizacyjnym, ukazujących niezwykle kreatywność uczestnictwa w społecznych procesach modernizacji. Warto wymienić niektóre z nich. Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora Profesor Kwieciński był założycielem i kierownikiem Stacji Naukowo-Badawczej Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN w Toruniu (1972), utworzył Zakład Socjologii na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (1974) z własnym kierunkiem studiów i czasopismem „Socjologia Wychowania AUNC”, pełnił funkcję dyrektora Instytutu Pedagogiki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (1991–1993), a następnie był dziekanem-założycielem Wydziału Studiów Edukacyjnych w tym ośrodku akademickim (1993–1999), gdzie doprowadził między innymi do uzyskania przezeń uprawnień habilitacyjnych, powołał czasopismo „Studia Edukacyjne”; przeprowadził skutecznie ponad 90 przewodów habilitacyjnych i profesorskich z ośrodków akademickich w całym kraju, kierował Katedrą Socjologii Edukacji i Polityki Oświatowej na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie (1998–2006). Ponadto pełnił wiele prestiżowych i eksperckich funkcji jako: członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów (1990–2010), członek Komitetu Nauk Pedagogicznych PAN (od 1976), członek Komitetu Badań Naukowych (do 2004), członek Komitetu Prognoz „Polska 2000 Plus” przy Prezydium PAN, członek Rady Konsultacyjnej ds. Reformy Edukacji Narodowej (1996–2001),

członek Zespołu KBN ds. Projektów Celowych i Zamawianych (1998–2000), członek Zespołu Doradczego Ministra Edukacji Narodowej i Sportu ds. Zmian w Szkolnictwie Wyższym, ekspert Polskiej (wcześniej Państwowej) Komisji Akredytacyjnej (od 2001), ekspert Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej ds. kierunku pedagogika. Działalność ekspercka Doktoranta jest wielowymiarowa, ale warto podkreślić, iż recenzował 55 doktoratów, ponad 100 habilitacji i profesur dla wielu rad wydziałów oraz jako członek Centralnej Komisji. Pełnił funkcję moderatora *Symposium „Kompetencje kulturalne społeczeństwa; edukacja dla uczestnictwa, kreatywności czy konsumpcji kulturalnej? Jak walczyć z wykluczeniem kulturowym?”* w ramach Kongresu Kultury Polskiej 2009; od 2013 roku członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk. Współzałożyciel, a od 1989 roku Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego, naukowy inspirator i koordynator siedmiu zjazdów pedagogicznych. Aktualnym miejscem pracy Profesora Zbigniewa Kwiecińskiego jest Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu, gdzie Doktorant kieruje Zakładem Socjologii i Polityki Oświatowej. Za swoje niezwykle znaczące zasługi wynikające z pełnienia w sposób wybitny społecznej roli Uczonego Pan Profesor Zbigniew Kwieciński został uhonorowany wieloma nagrodami: dwukrotnie nagrodą Wydziału I PAN za najlepszą książkę roku z zakresu pedagogiki, dwukrotnie nagrodą I stopnia Ministra Edukacji Narodowej za wybitne osiągnięcia naukowe, w 2003 roku nagrodą Premiera RP za wybitne osiągnięcia naukowe w roku 2002 (za tryptyk książkowy: *Wykluczenie, Nieuniknione, Bezbronni*), odznaczony Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2001). Profesor Zbigniew Kwieciński posiada doktoraty *honoris causa* Uniwersytetu Opolskiego (2004), Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy (2007), Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu (2011).

Opracowano na podstawie: Zbigniew Kwieciński. *Doctor Honoris Causa Universitatis Silesiensis*. [Oprac. K. Krasoń]. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2014, s. 26–34.

Wobec okoliczności nadania Panu Profesorowi Zbigniewowi Kwiecińskiemu tytułu *doctora honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego Zespół Redakcyjny czasopisma „Chowanna” pragnie złożyć Profesorowi najszczerze wyrazy uznania i szacunku.